

K44202206 : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : ตำรายาพื้นบ้านภาคใต้/สมุนไพรไทย/จังหวัดพังงา

สุदारัตน์ ดันชะอาริยะ : การวิเคราะห์ตำรายาแผนโบราณจากสมุดไทยของจังหวัดพังงา
(AN ANALYSIS OF TREDITIONAL THAI FORMULARS OF HERBAL MEDICINE RECORDED IN PANG'NGA
MENSUSCRIPTS.) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : รศ.กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. 365 หน้า. ISBN 974-464-993-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ตำรายาแผนโบราณจากสมุดไทยของจังหวัดพังงา จำนวน 37 เล่ม โดยศึกษาด้านรูปแบบ กลวิธีการเขียน การใช้ภาษา ความเชื่อ และพิธีกรรม

ผลการศึกษาพบว่า สมุดไทยที่ใช้ศึกษาในตำรายาแผนโบราณของจังหวัดพังงา มีทั้งที่เป็นสมุดไทยขาว และสมุดไทยดำ ลักษณะรูปแบบมีการบันทึกไว้ในสมุดไทยที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ลักษณะการเขียน ตำรายามีการใช้อักษรวิธีที่แตกต่างจากปัจจุบัน และไม่ปรากฏเกณฑ์ที่แน่นอน และมีการใช้เครื่องหมายต่างๆ ในการประกอบการเขียน

ด้านกลวิธีการเขียน มีการขึ้นต้น และคำลงท้ายของตำรายาทุกเล่มในจังหวัดพังงาที่เหมือนกัน ด้านการใช้ภาษามีการบันทึกด้วยภาษาร้อยแก้ว ส่วนใหญ่เป็นภาษาไทยกลางและมีภาษาถิ่นได้แทรกอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังมีการใช้ความเปรียบ เกี่ยวกับสี ขนาด ลักษณะโรค และอาการของโรคที่น่าสนใจ และยังพบว่ามีส่วนภาษาที่ใช้เฉพาะในการบันทึกตำรายา ที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านความเชื่อที่ปรากฏพบว่ามี 2 ประเภท คือความเชื่อทางพุทธศาสนา ได้แก่ เรื่องบุญกรรมและนรก ส่วนความเชื่อพื้นบ้าน ได้แก่ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ได้แก่ คาถาอาคมและยันต์ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ แม่มะขี้ เทพเจ้า เทวดาต่างๆ และครุฑ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องเคล็ดลับและข้อห้ามด้วย

ด้านพิธีกรรมที่พบมี 2 พิธี ได้แก่ พิธีไหว้ครู จัดขึ้นเพื่อบูชาครุฑเพื่อขออนุญาตทำการรักษาและแสดงความกตัญญูต่อครุฑด้วย และพิธีบัตร์พลีแม่มะขี้ จัดขึ้นเพื่อบูชาแม่มะขี้เพื่อให้เกิดความพอใจอันจะทำให้ไม่รบกวนเด็กให้ไม่สบาย พิธีกรรมต่างๆดังกล่าวมีผลด้านจิตใจของคนใช้เป็นสำคัญ

การศึกษาเชิงบทบาทหน้าที่จำแนกเป็น 3 ประเด็นได้แก่ การศึกษาบทบาทหน้าที่ของพิธีกรรม ตำรายา และหมอยาซึ่งทำให้เห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของพิธีกรรม ตำรายา และหมอยานั้นล้วนมีบทบาทหน้าที่ที่ส่งผลต่อจิตใจเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ส่งผลความนิยมในการรับการรักษาโรคกับหมอยาแผนโบราณในจังหวัดพังงาในปัจจุบัน ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางการสาธารณสุข และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ความนิยมในการรักษาโรคกับหมอยาแผนโบราณลดน้อยลง

ตำรายาแผนโบราณของจังหวัดพังงาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น และภูมิปัญญาของแพทย์แผนโบราณอันควรค่าแก่การศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ให้รู้จักอย่างแพร่หลายตลอดจนควรจะทำอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป

K44202206 : MAJOR : THAI

KEY WORD : SOUTHERN THAI FORMULARS OF HERBAL MEDICINES RECORDED/ MANUSCRIPTS /
PANG'NGA PROVINCE

SUDARAT TANTA-ARIYA : AN ANALYSIS OF TRADITIONAL THAI FORMULARS OF HERBAL
MEDICINE RECORDED IN PANG'NGA MANUSCRIPTS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. KANYARAT
VECHASAT. 365 pp. ISBN 974-464-993-3.

This study aims at analyzing traditional Thai formulas of herbal medicines recorded in 37 of Pang Nga manuscripts considering the writing forms, writing styles, language use, beliefs, and rituals in terms of functions and roles.

It is found that the Thai manuscripts used for traditional Thai formulas of herbal medicines in Pang Nga are both black and white Thai manuscripts, in large, medium, and small size. The use of the writing style is different from the present use. There is no clear structure, but punctuations are used. For the writing technique, the use of the beginning and the ending is the same as what have been found in traditional Thai formulas of herbal medicines of other regions. For the language use, prose is used along with some dialects of the South, and some are written in the language used in the central part of Thailand. There are also the use of comparison for colours, sizes, types and symptoms of interesting sickness.

There are two types of beliefs found. The first one is Buddhist belief, like merit, sin, and hell. The other one is traditional and local beliefs which are spiritual belief such as magic, incantation, and belief in sacred things such as the guardian spirit of children, gods, and divinities, and faithful preceptors of medicine. In addition, there are also beliefs in secret practice and taboos.

There are two types of ritual found. The first one is the ceremony of paying respect to faithful preceptors of medicine in order to ask for permission to cure sickness or do the medical treatment, and to express gratitude to faithful preceptors of medicine. Another ritual is Batplee ceremony (by offering sacrifice) to pay respect to the guardian spirit of children so that there will be no obstacles or children will not get sick. These kinds of rituals can affect and cause positive feelings to the sick.

For the functions and roles of rituals, they can be divided into three aspects which are the functions and roles of rituals, of Thai formulas of herbal medicines, and of faithful preceptors. It is found that these affect the feelings of the sick. Moreover, the factors affecting beliefs in curing sickness with faithful preceptors in Pang Nga are the advance in public health, and the change in society and economic. These decrease the number of patients coming to faithful preceptors. they play important roles to the sick, to faithful preceptors of medicine, and to the community. For the functions and roles of traditional Thai formulas of herbal medicines, they play important roles to faithful preceptors of medicine and to the community. For the functions and roles of faithful preceptors of medicine, they play important roles to the sick and to the community.

Traditional Thai formulas of herbal medicines recorded in Pang Nga manuscripts is the cultural heritage that can reflect both local wisdom and traditional Thai medicine wisdom that are worth being studied and being spread to be well-known, as well as being conserved for the next generations.